

NACIONALINĖS, TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS KOALICIJOS LIETUVOS SEIMO NARIŲ VEIKLOS ALKOHOLIO KONTROLĖS SRITYJE REITINGAVIMO METODOLOGIJA

1. Bendrosios nuostatos

1.1. Lietuvos politikų (toliau – Politikai) reitingavimas vykdomas pagal jų balsavimus Seime, Įstatymų projektų teikimą alkoholio kontrolės klausimais, asmeninius pasisakymus, aktyvumą, asmenines iniciatyvas.

1.2. Politikų reitingas keičiamas atsiradus naujiems faktams apie konkrečių politikų darbus, balsavimus, pasisakymus.

1.3. Politikų reitingas skelbiamas viešai Nacionalinės, tabako ir alkoholio kontrolės koalicijos (toliau – Koalicija) svetainėje. Šis reitingas yra viešas, jo informaciją gali naudoti ir skelbti kiekvienas subjektas, nekeisdamas reitingo ir nurodydamas šaltinį.

1.4. Politikų reitingas atnaujinamas 2 kartus per metus, atitinkamai sausio ir birželio mėnesių 5 dieną.

2. Politiko reitinginio balo sandara

2.1. Politikų reitinginio balo apskaičiavimo konstantos (D, Z, NZ) paremtos atskirų alkoholio kontrolės priemonių svorių vidurkiais. Atskirų alkoholio kontrolės priemonių svoris vertintas remiantis Pasaulio alkoholio kontrolės ekspertų (toliau – Ekspertai) apibendrintais mokslu pagrįstais įrodymais, atsižvelgiant į kiekvienos alkoholio kontrolės priemonės efektyvumą, mokslinį pagrįstumą bei universalumą. Atskira alkoholio kontrolės priemonė gali būti vertinama daugiausiai 9 balais („+++“, „++“, „+“, „0“, „?“), kur kiekvienas „+“ prilyginamas 1 alkoholio kontrolės priemonės efektyvumo ir mokslinio pagrįstumo balui, „0“ – 0 balų; „?“ – 1 balui). Išsamią informaciją apie alkoholio kontrolės priemonių mokslinį pagrįstumą galima rasti čia: <http://nordan.org/news-events/1.%20Evidence-based%20alcohol%20policy%20-%20Thomas%20Babor.pdf>

2.2. Politiko reitinginis balas skaičiuojamas pagal žemiau išvardintus kintamuosius:

2.2.1. Politiko balsavimų skaičius, kuriais Politikas parėmė priemonę, pagal Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatus mažinančią alkoholinių gėrimų vartojimą ir (arba) su jų vartojimu susijusią žalą Lietuvos Respublikoje (P);

2.2.2. Politiko balsavimų skaičius, kuriais Politikas parėmė priemonę pagal Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatus didinančią alkoholinių gėrimų vartojimą ir (arba) su jų vartojimu susijusią žalą Lietuvos Respublikoje (N);

2.2.3. Politiko nedalyvavimo ir susilaikymo svarbiuose alkoholio kontrolės klausimų balsavimuose skaičius (NA);

2.2.4. Konstantos naudojamos verčiant reitingą į 10 balų vertinimo sistemą (V1 ir V2);

2.2.5. Konstanta, kuri įvertina nebalsavimo, susilaikymo padarytą žalą, remiantis Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatais (NZ);

2.2.6. Konstanta, kuri įvertina balsavimų vidutinę naudą alkoholio kontrolėje, remiantis Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatais (D);

2.2.7. Konstanta, kuri įvertina vidutinę žalą alkoholio kontrolėje, remiantis Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatais (Z);

2.2.8. Kiti svarbūs kintamieji (šių kintamųjų suma, Y), kuriais vertinamas Politikas, kurio veiksmai/neveikimas pridarė ypatingos naudos arba žalos (asmeniniai pasisakymai,

alkoholio vartojimą mažinančių įstatymų projektų teikimas, asmeninis teigiamas pavyzdys, teigiamas aktyvumas, iniciatyvos, rinkiminiai pažadai ir t.t.) ($Y_1, Y_2, Y_3, \dots$)

2.3. 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3. vertinimo kintamieji, skaičiuojami pagal Lietuvos Respublikos Seimo (toliau – Seimas) oficialius balsavimus, kuriuos galima rasti Seimo tinklalapyje www.lrs.lt;

2.4. 2.2.5., 2.2.6., 2.2.7. vertinimo kintamieji, kurie yra vienodi visiems Politikams, vertinami pagal Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatus ir aprašyti šios Nacionalinės, tabako ir alkoholio kontrolės koalicijos Lietuvos politikų veiklos alkoholio kontrolės srityje Reitingavimo metodologijos (toliau – Metodologija) priede.

2.5. 2.2.8. vertinimo kintamieji vertinami kiekvienam Politikui atskirai Koalicijos valdybos Metodologijos 2 priede, kiekvieno kintamojo reikšmė gali svyruoti nuo -10 iki 10 balų.

2.6. 2.2.4. konstantos, kurios yra vienodos visiems Politikams.

3. Reitinginio balo skaičiavimas

3.1. Reitinginis balas (R) skaičiuojamas pagal formulę:

$$R = \frac{P * D - N * Z - NZ * NA + Y + V1}{V2}$$

3.2. Reitinginis balas vertinamas 10 balų sistemoje, kur mažiau kaip 5 yra nepatenkinamas pažymys.

4. Politikų ir Seimo frakcijų reitingo eilės sudarymas

4.1. Politikų reitingo eilė sudaroma pagal reitingo balą (R) nuo mažiausios reikšmės iki didžiausios.

4.2. Seimo frakcijų reitingo eilė sudaroma pagal, skaičiavimo periodu, šiai frakcijai priklausančių Seimo narių individualių reitingo balų vidurkį.

4.3. Politikų reitingo spalvų gama:

4.3.1. Žalia apima visus Seimo narius surinkusius nuo 8,5 iki 10 balų.

4.3.2. Žalsva apima visus Seimo narius surinkusius tarp 7,5 ir 8,4 balų.

4.3.3. Smėlinė spalva apima visus Seimo narius surinkusius tarp 4,5 ir 7,4 balų.

4.3.4. Raudona spalva apima visus Seimo narius surinkusius iki 4,4 balo.

4.4. Seimo frakcijų reitingo spalvų gama:

4.4.1. Žalia apima Seimo frakcijas, kurioms priklausančių narių reitingo balų vidurkis yra nuo 8,5 iki 10 balų.

4.4.2. Žalsva apima Seimo frakcijas, kurioms priklausančių narių reitingo balų vidurkis yra nuo 7,5 iki 8,4 balų.

4.4.3. Smėlinė apima Seimo frakcijas, kurioms priklausančių narių vidurkis yra nuo 4,5 iki 7,4 balų.

4.4.4. Raudona apima Seimo frakcijas, kurioms priklausančių narių vidurkis yra nuo 8,5 iki 10 balų.

5. Baigiamosios nuostatos

5.1. Ši metodologija gali būti keičiama tik pritarus Koalicijos valdybos narių daugumai.

**Lietuvos politikų veiklos alkoholio kontrolės srityje Reitingavimo metodologijos
konstantų reikšmės**

1. Konstanta, kuri įvertina nebalsavimo, susilaikymo padarytą vidutinę žalą (NZ=0.6663043)
2. Konstanta, kuri įvertina balsavimų vidutinę naudą alkoholio kontrolėje, remiantis Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatais (D=0.6431818)
3. Konstanta, kuri įvertina vidutinę žalą alkoholio kontrolėje, pagal Ekspertų mokslinius tyrimus (Z=0.6875)
4. Konstantos, kurios naudojamos verčiant reitingą į 10 balų vertinimo sistemą (V1=83,75; V2=16,30682),

	Pavadinimas	Data	Sritis	Poveikio tipas	Įrodymais pagrįstos alkoholio kontrolės priemonės atitiktumuo	Konstanta
1	Akcizų įstatymo 21, 22, 23, 24, 28, 33, 34, 35 ir 37 straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2153(2))	12/19/2008	Alkoholis	Nauda	Alcohol taxes	9
2	Administracinių teisės pažeidimų kodekso 41, 233 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Kodekso papildymo 41(12) straipsniu ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2135)	3/17/2009	Alkoholis	Nauda	Severity of punishment	4.5
3	Administracinių teisės pažeidimų kodekso 126, 127 ir 132(2) straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2386)	3/17/2009	Alkoholis	Nauda	Administrative licence suspension + severity of punishment	5.25
4	Alkoholio kontrolės įstatymo 18 ir 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2296)	3/24/2009	Alkoholis	Nauda	Hours and days of sale restrictions	7
5	Akcizų įstatymo 24 ir 37 straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2564); pateikimas	7/9/2005	Alkoholis	Žala	Alcohol taxes	9

6	Akcizų įstatymo 24 ir 37 straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2564(2)); pateikimas	6/18/2009	Alkoholis	Žala	Alcohol taxes	9
7	Alkoholio kontrolės įstatymo 0.5, 12, 17, 18 ir 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2949); pateikimas	1/9/2005	Alkoholis	Žala	Enhanced enforcement of on-premises laws and legal requirements	6
8	Alkoholio kontrolės įstatymo 17 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.20.585); pateikimas	1/9/2005	Alkoholis	Žala	Enhanced enforcement of on-premises laws and legal requirements	6
9	Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.21267); pateikimas	11/17/2009	Alkoholis	Žala	Enhanced enforcement of on-premises laws and legal requirements	6
0.5	Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.21267(2)); svarstymas	2/9/2012	Alkoholis	Žala	Enhanced enforcement of on-premises laws and legal requirements	6
11	Alkoholio kontrolės įstatymo 17 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2988(2)); svarstymas	2/9/2012	Alkoholis	Nauda	Severity of punishment	4.5
12	Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.21267(3)); priėmimas	12/17/2009	Alkoholis	Žala	Enhanced enforcement of on-premises laws and legal requirements	6
13	Alkoholio kontrolės įstatymo IV skyriaus trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 28 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XP-0.20.578(2)); svarstymas	6/15/2005	Alkoholis	Nauda	Legal restrictions on exposure + legal restrictions on content	3.75

14	Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.21469(4)); priėmimas	2/0.5/2012	Alkoholis	Žala	Enhanced enforcement of on-premises laws and legal requirements	6
15	Akcizų įstatymo 24 ir 26 straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2564(5)); priėmimas	7/0.5/2012	Alkoholis	Žala	Alcohol taxes	9
16	Alkoholio kontrolės įstatymo 18, 29 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir 4 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.23188); pateikimas	5/24/2011	Alkoholis	Žala	Legal restrictions on exposure	6.5
17	Alkoholio kontrolės įstatymo 18 ir 22 straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.21384); svarstymas (balsavimas už atmesti)	5/24/2011	Alkoholis	Nauda	Restrictions on density of outlets	7
18	Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.23234); pateikimas	5/26/2011	Alkoholis	Nauda	Restrictions on density of outlets	7
19	Akcizų įstatymo 24 ir 25 straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.22884(2)); pateikimas	9/22/2011	Alkoholis	Nauda	Alcohol taxes	9
20	Alkoholio kontrolės įstatymo 18, 29 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir 4 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.23188(2)); svarstymas	3/11/2011	Alkoholis	Žala	Legal restrictions on exposure	6.5
21	Alkoholio kontrolės įstatymo 2, 3, 18, 22, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 16(1) straipsniu ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2744(2)); pateikimas	3/11/2011	Alkoholis	Nauda	Legal restrictions on exposure + Restrictions on density of outlets	6.75
22	Alkoholio kontrolės įstatymo 18, 29 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir 4 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.23188(2)); priėmimas	6/11/2012	Alkoholis	Žala	Legal restrictions on exposure	6.5

23	Alkoholio kontrolės įstatymo 2, 3, 18 ir 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2744(4)); priėmimas	12/23/2011	Alkoholis	Nauda	Restrictions on density of outlets	7
----	---	------------	-----------	-------	------------------------------------	---

Nacionalinės, tabako ir alkoholio kontrolės koalicijos
Lietuvos politikų veiklos alkoholio kontrolės srityje
Reitingavimo metodologijos
2 priedas

Kitų svarbių kintamųjų suma (Y). Vertinami papildomi kintamieji, kurie pridarė ypatingos naudos arba žalos vertinamu laikotarpiu:

1. Balsavimas už alkoholio reklamos draudimo atšaukimą $Y_1=-5$;
2. Nebalsavimas, balsavime dėl alkoholio reklamos draudimo atšaukimo $Y_1=-2$;
3. Susilaikymas, balsavime dėl alkoholio reklamos draudimo atšaukimo $Y_1=-0.5$;
4. Balsavimas prieš alkoholio reklamos draudimo atšaukimą $Y_1=5$.
5. Y_2 - kokybinis kintamasis, išreikštas skaitine reikšme, kurio svyravimo ribos yra nuo -10 iki +10. Šis balas yra patvirtintas Valdybos balsavimu, vertinant atskiro politiko teigiamo arba neigiamo indėlio į alkoholio kontrolės politiką, jos formavimą, Politiko elgesį, pasisakymus susijusius su alkoholio vartojimu.

Pavardė, Vardas	Y_1	Y_2
Dinius Laimontas	-5	-5
Pinskus Jonas	0	0
Mazuronis Andrius	-5	-5
Daukšys Kęstutis	-5	-2
Tamašauskas Erikas	-5	-10
Nedzinskas Antanas	-2	0
Mazuronis Valentinas	-2	0
Valinskas Arūnas	-5	-5
Kirkilas Gediminas	-2	0
Bradauskas Bronius	-2	0
Petkus Almantas	-2	0
Pauža Bronius	-2	0
Komskis Kęstas	-2	0
Salamakinas Algimantas	-5	-5

Ručys Rimas Antanas	-5	-10
Valiukevičiūtė Ona	-2	0
Karosas Justinas	-2	0
Endzinas Audrius	-2	0
Žemaitaitis Remigijus	-2	0
Šiaulienė Irena	-2	0
Pečeliūnas Saulius	-2	0
Sinkevičius Rimantas	-2	0
Galvonas Vytautas	-2	0
Valinskienė Ingrida	-5	-5
Burba Andrius	-5	0
Ačas Remigijus	-5	0
Stirblytė Arūnė	-2	0
Petrauskienė Milda	-2	0
Šedžius Andrius	-2	0
Sabatauskas Julius	-2	0
Bastys Mindaugas	-2	0
Butkevičius Algirdas	-5	-10
Budrys Dainius	-5	-10
Steponavičius Gintaras	-5	-10
Kašėta Algis	-2	0
Navaitis Gediminas	-0.5	0
Giedraitis Stanislovas	-0.5	0
Barakauskas Dailis Alfonsas	-2	0
Varaška Mantas	-2	0

Melianas Artūras	-2	0
Teišerskytė Dalia	-2	0
Kuodytė Dalia	-2	0
Balčytis Zigmantas	-0.5	0
Čaplikas Algis	-0.5	0
Ramonas Jonas	5	0
Bukauskas Valentinas	-2	0
Simulik Valerijus	0	0
Jonyla Edmundas	0	0
Kernagis Ligitas	-0.5	0
Auštrevičius Petras	-0.5	0
SacharukAleksandr	-0.5	0
Bogušis Vytautas	-0.5	0
Veselka Julius	5	0
Stanevičius Jonas	-0.5	0
Kurpuvesas Vytautas	-2	0
MeiželytėSvilienė Donalda	-2	0
Liesys Jonas	-2	0
Gedvilas Vydas	-5	-5
Gapšys Vytautas	-0.5	0
Babilius Vincas	-0.5	0
Masiulis Eligijus	-0.5	0
Graužinienė Loreta	-2	0
Glaveckas Kęstutis	-0.5	0
Baura Antanas	-0.5	0

Grubliauskas Vytautas	-0.5	0
Žilinskas Rokas	-0.5	0
Uspaskich Viktor	0	0
Tomaševski Valdemar	0	0
Olekas Juozas	-0.5	0
Užlytė Zita	0	0
Starkevičius Kazys	-0.5	0
Zuokas Artūras	0	0
Blinkevičiūtė Vilija	0	0
Mikutienė Dangutė	-5	-5
Pavilionienė Marija Aušrinė	-0.5	0
Baltraitienė Virginija	-2	0
Žakaris Edvardas	-0.5	0
Gražulis Petras	5	5
Andriukaitis Vytenis Povilas	5	5
Lydeka Arminas	-2	-2
Šilgalis Žilvinas	-0.5	2
NarkevičJaroslav	5	0
Sysas Algirdas	-0.5	2
Zasčiurinskas Mečislovas	-2	0
Jagminas Jonas	-0.5	0
TalmontLeonard	5	0
Juozapaitis Jonas	0	0
Ramelis Konstantas	-0.5	0
Juršėnas Česlovas	-0.5	0

Rutkelytė Rūta	-0.5	0
MackevičMichal	5	0
Valkiūnas Valdemaras	-0.5	0
Juknevičienė Rasa	-0.5	0
Dautartas Julius	-0.5	0
Bucevičius Saulius	-0.5	0
Bacevičius Vaidotas	-0.5	0
Kondrotas Jonas	-2	0
Baukutė Asta	5	2
Dumbrava Algimantas	-0.5	2
Stoma Saulius	-5	0
Šimėnas Jonas	5	0
Ažubalis Audronius	-0.5	0
Zingeris Emanuelis	-0.5	0
Šukys Raimondas	-0.5	-1
Kubilius Andrius	-0.5	0
Vidžiūnas Arvydas	-0.5	0
Anušauskas Arvydas	5	0
Matuzas Vitas	-5	-5
Vėsaitė Birutė	-0.5	2
Razma Jurgis	-5	-5
Mitrulevičius Albinas	-2	-2
Smetona Rimantas	-0.5	0
Adomėnas Mantas	5	5
Zuokienė Agnė	-0.5	2

Vareikis Egidijus	5	0
Degutienė Irena	5	0
Masiulis Kęstutis	-5	-5
Aleknaitė Abramikienė Vilija	0	0
Jankauskas Donatas	5	0
Songaila Gintaras	5	0
Kupčinskas Rytas	5	0
Sabutis Liudvikas	-0.5	0
Žiemelis Vidmantas	-2	0
Karalius Linas	0	0
Klumbys Egidijus	-0.5	0
Bilotaitė Agnė	-2	-1
Lementauskas Evaldas	5	0
Ramanauskaitė- Skokauskienė Auksutė	5	0
Kazulėnas Algis	5	0
Dagys Rimantas Jonas	5	0
Bekintienė Danutė	5	0
Dumčius Arimantas	-2	0
Pupinis Edmundas	5	3
Uoka Kazimieras	5	5
Stundys Valentinas	5	5
Saudargas Paulius	5	0
Stancikienė Aurelija	5	5
Jurkevičius Evaldas	5	0

Baškienė Rima	5	6
Margevičienė Vincė Vaidevutė	5	4
Stankevičius Česlovas Vytautas	5	0
Šedbaras Stasys	5	0
Urbanavičius Justinas	5	0
Puteikis Naglis	5	9
Matulas Antanas	5	4
Kuzminskas Kazimieras	5	0
Čigriejienė Vida Marija	5	5
Žeimys Pranas	5	0
Luomanas Petras	5	5